

Turun Yliopisto

Lääketieteellinen tiedekunta

LAUKKANEN, ANTTIPEKKA: Selkädynstimulaattorin asennus raskaana olevalle naiselle

Syventävien opintojen kirjallinen työ, 6s

Anestesiologia

Syyskuu 2017

Krooninen neuropaattinen kipu on yleinen ja merkittävästi elämänlaatua heikentävä sairaus, joka kuormittaa runsaasti potilasta, hänen läheisiään ja yhteiskuntaa. Sitä hoidetaan moniammatillisesti, jonka on usein laatinut kivun diagnostiikkaan ja hoitoon erikoistunut kipulääkäri. Jos lääkkeettömät ja lääkkeelliset hoitovaihtoehdot eivät ole tuottaneet tarvittavaa kivunlievitystä, voidaan kivun hoitoon kokeilla selkädynstimulaattoria. Selkädynstimulaattori (SCS) on tutkitusti tehokas hoitovaihtoehto useaan kroonista neuropaattista kipua aiheuttavaan tilaan, kuten failed back -syndroomaan, monimuotoiseen paikalliseen kipuoireyhtymään (CRPS) sekä perifeerisestä hermovauriosta johtuvaan neuropaattiseen kipuun. SCS-järjestelmien valmistajat ilmoittavat, ettei SCS:n turvallisesta käytöstä raskauden aikana ole riittävästi näyttöä. Tapausraportissa kuvataan tiettävästi ensimmäistä kertaa tilanne, jossa SCS on asennettu naiselle, joka on ollut raskaana asennuksen aikana.

Potilas on 26-vuotias nainen, joka oli mönkijäonnettomuudessa toukokuussa 2009. Hän sai tuolloin oikean olekranonin murtuman, joka hoidettiin kirurgisesti. Operaation jäljiltä leikkaushaavan alueella alkoi ilmetä päivittäistä kipua. Potilaalle teetettiin ENMG-tutkimus, jossa todettiin alentunut sensorinen kynnyks alueetta hermottavassa hermossa. Potilasta hoidettiin useita vuosia vaihtelevilla annoksilla pregabaliinia ja tramadolia. Transkutaanista sähköistä hermostimulaatiota (TENS) kokeiltiin, mutta tästä ei seurannut merkittävää kivun lievitystä ja kokeilu lopetettiin. Vuoden 2015 toukokuussa potilaalle asennettiin kokeilu-SCS ja elektrodi asetettiin T1-tasolle. Kokeilu jouduttiin lopettamaan kolmen päivän kuluttua oikean lapaluun seudun voimakkaan kivun vuoksi. Elokuussa 2015 implantoitiin uusi kokeilu-SCS. Potilas kuvasi VAS-asteikolla kivun laskeneen kymmenestä neljään. Tramadolien vuorokausiannos väheni neljännekseen aiemmasta. Kokeilujakson aikana kävi ilmi, että potilas oli raskaana, raskausviikoiksi arvioitiin 7-8. Lopullisen järjestelmän asennus altistaisi sikiön toimenpiteen aikana säteilylle ja operaation turvallisuudesta konsultoitiin sairaalafyysikkoa, obstetrikkoa ja neonatologia. Operaatio arviointiin turvalliseksi ja lopullinen järjestelmä voitiin asentaa. Huhtikuussa 2016 potilas synnytti terveen, täysiaikaisen vauvan.

Raskaus on selkädynstimulaattorin suhteellinen kontraindikaatio. Nykytutkimustiedon valossa hoitomuoto vaikuttaa turvalliselta vaihtoehdolta myös raskaana oleville naisille, varsinkin jos huomioidaan mahdollisten teratogeenisten kipulääkkeiden ja äidin kokeman kroonisen kivun vaikutukset sikiöön. Tällöin on kuitenkin erityisesti huomioitava, että hoidon seuranta on tehokkaasti järjestetty.

Avainsanat: raskaus, krooninen kipu, selkädynstimulaatio